

พฤษภาคม

พฤษภาคม

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร

มะพร้าวนอก-มะพร้าวใน 2

หนอนหัวดำ
ศัตรูตัวร้ายทำลายมะพร้าว 9

EU ขึ้นชมระบบ EL 13

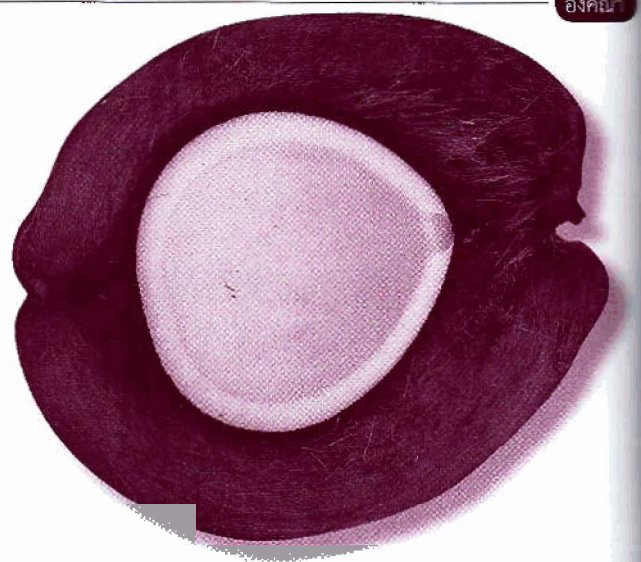
โรโซเบียม
เพิ่มผลผลิตให้พืชตระกูลถั่ว 16

ฉบับที่ 6 ประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2555 ISSN 1513-0010

มะพร้าวนอก มะพร้าวใน

มะพร้าวนอก มะพร้าวใน

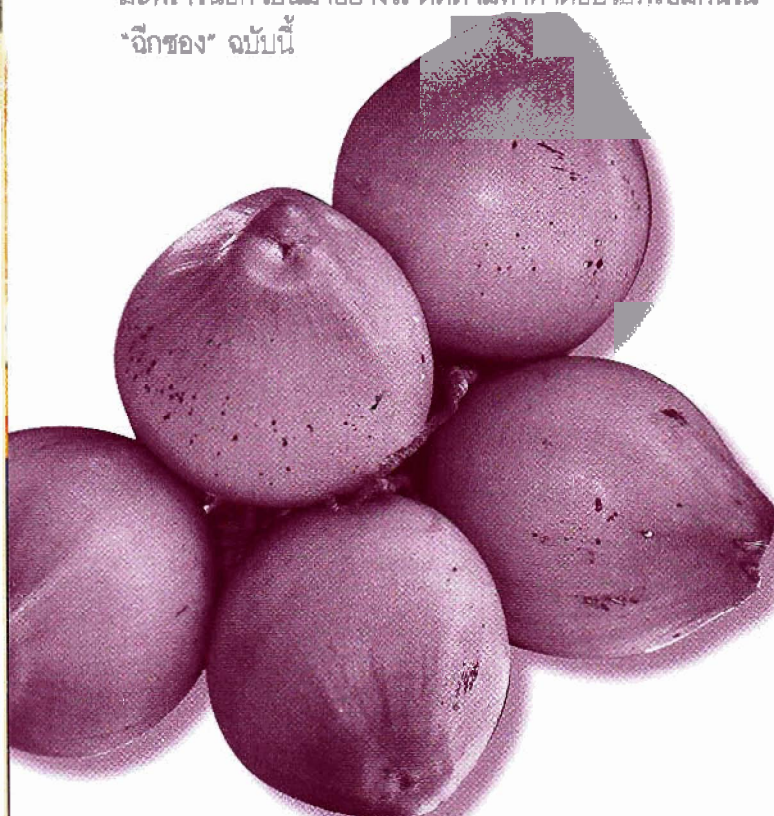
ช่วงปลายเดือนพฤษภาคม ต่อดันเดือนมิถุนายน 2555 ที่ผ่านมา เกิดเหตุชาวสวนมะพร้าวประท้วง เนื่องจากราคามะพร้าวตกต่ำ เหลือเพียงผลละประมาณ 3 บาท จากเดิมต้นปี 2554 ชาวสวนมะพร้าวขายมะพร้าวได้สูงถึงผลละ 20 บาท ก่อนที่จะลดลงมาเหลือผลละประมาณ 13 - 15 บาท ในช่วงปลายปี หนึ่งในสาเหตุที่ชาวสวนมะพร้าวเห็นว่าทำให้ราคามะพร้าวภายในประเทศตกต่ำลง คือ การปล่อยให้ผู้นำเข้ามะพร้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงการจัดการ Demand และ Supply ของมะพร้าวในและมะพร้าวนอกอย่างชัดเจน หากระบบการบริหารจัดการยังคงดำเนินไปเช่นนี้ คาดได้ไม่ยากว่า คงจะเกิดเหตุการณ์มะพร้าวปิดถนน เหมือนเช่นผลผลิตทางการเกษตรชนิดอื่นๆ เป็นแน่

ข้อพิพาทบนความขัดแย้งระหว่างมะพร้าวในและมะพร้าวนอก เป็นมาอย่างไร ติดตามหาคำตอบไปพร้อมกันใน "ฉีกซอง" ฉบับนี้

มะพร้าวใน เรื่องของเรา

ประมาณกันว่าประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมะพร้าวราว 2.5 ล้านไร่ ผลผลิตเฉลี่ยต่อปี 1.35 ล้านตัน พื้นที่ปลูกมะพร้าวกระจายอยู่ทั่วประเทศ เนื่องจากมะพร้าวเป็นองค์ประกอบสำคัญของอาหารคาว-หวานของไทย รวมทั้งเป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ นอกจากนี้ ปัจจุบันอุตสาหกรรมมะพร้าวมีความต้องการใช้วัตถุดิบสูงขึ้น เช่น กลุ่มบริษัทเทพผดุงพรมะพร้าว จำกัด ผู้ผลิตกะทิสำเร็จรูป มีความต้องการใช้มะพร้าวถึงวันละ 4 แสนผล จังหวัดที่เป็นแหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญของไทย ได้แก่ ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี และจังหวัดทางภาคตะวันออกอื่นๆ อ่าวไทย

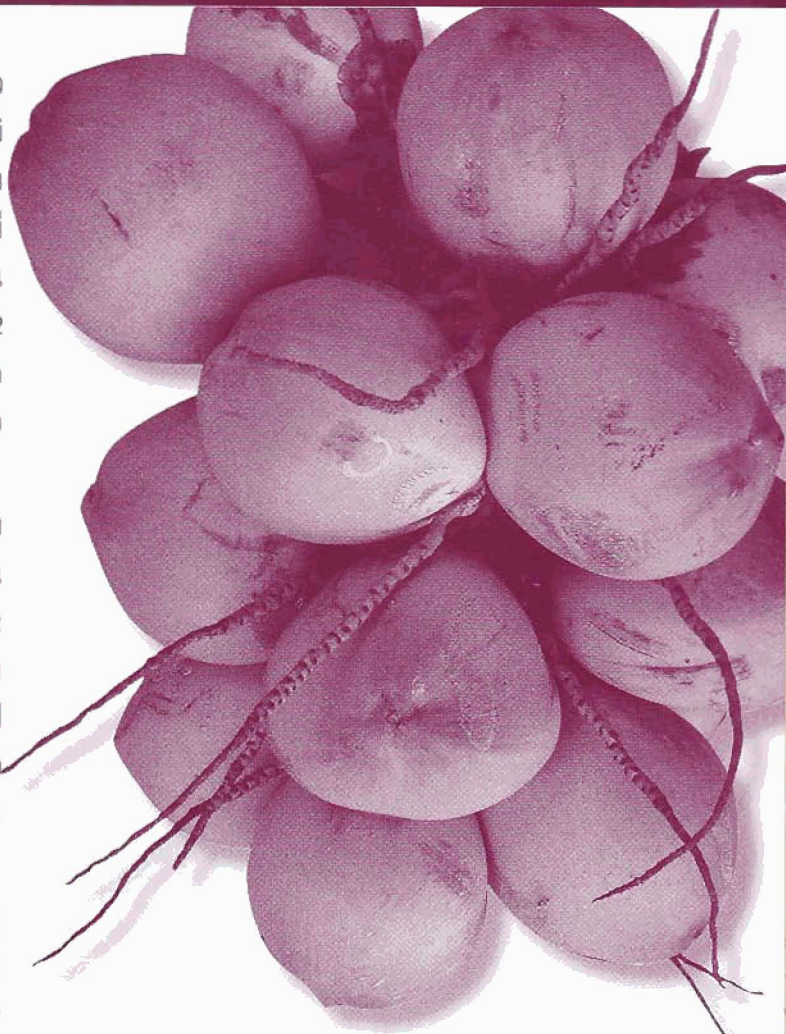
โดยทั่วไปมะพร้าวเจริญเติบโตและติดผลได้ดีในแหล่งที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,500 มิลลิเมตร และตกอย่างสม่ำเสมอ ความชื้นสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 70 - 80 เปอร์เซ็นต์ หากมีช่วงฝนแล้งนานกว่า 3 เดือน การออกดอกและติดผลจะลดลง ลักษณะดินที่เหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าวต้องเป็นดินร่วนปนทราย หรือดินตะกอนปากแม่น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์สูง ระบายน้ำได้ดี ไม่ขมขื่นน้ำท่วมขัง และทนทานต่อความเค็ม ช่วงเวลาการปลูกมะพร้าวที่เหมาะสมควรปลูกในช่วงต้นหรือกลางฤดูฝน โดยมะพร้าวที่นำมาปลูกจะต้องเพาะให้งอกล่วงหน้าประมาณ 8 - 12 เดือน มีใบประมาณ 3 - 4 ใบ และหากเป็นการปลูกในที่ดอนต้องวางหน่อมะพร้าวให้เสมอหรือต่ำกว่าระดับดิน แต่หากเป็นการปลูกในที่ลุ่มให้วางหน่อมะพร้าวเสมอหรือสูงกว่าระดับดิน ทั้งนี้ ให้จัดหน่อหันไปในทิศทางเดียวกัน มะพร้าวจะใช้เวลา 3 ปีแรกในการเจริญเติบโตด้านข้าง หลังจากนั้นลำต้นจะยึดตัวทางด้านสูง และออกดอกติดจั่นและติดผลต่อเนื่องไปตามอายุพันธุ์ ซึ่งอาจนานถึง 80 - 100 ปี

อุณหภูมิที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของมะพร้าว
ควรมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 27 องศาเซลเซียส หากอุณหภูมิ
เฉลี่ยต่ำกว่า 21 องศาเซลเซียส การเจริญเติบโตจะลดต่ำลง
แต่บางพันธุ์สามารถที่จะเจริญเติบโตได้ดีในช่วงฤดูร้อนที่มี
อุณหภูมิระหว่าง 28 - 37 องศาเซลเซียส และสามารถทน
อุณหภูมิต่ำในช่วงฤดูหนาวได้ในช่วงอุณหภูมิระหว่าง 4 - 12
องศาเซลเซียส อย่างไรก็ตามหากอุณหภูมิลดต่ำมาก ๆ จะหยุด
ชะงักการเจริญเติบโต และจะกลับมาเจริญเติบโตอีกครั้งเมื่อ
อุณหภูมิสูงขึ้น แต่จะไม่ติดผลหากอุณหภูมิต่ำไม่พอ

การเจริญเติบโตของต้นมะพร้าวและผลผลิตของ
มะพร้าวขึ้นอยู่กับความชุ่มชื้นและความอุดมสมบูรณ์ของดิน
ดังนั้น เมื่อมะพร้าวติดผลควรให้ปุ๋ย 13-13-21 หรือ 12-12-17-2
(แมกนีเซียม) เพื่อให้ต้นมะพร้าวมีความสมบูรณ์ให้ผลผลิตสูง
ซึ่งปกติมะพร้าวจะให้ผลผลิตเต็มที่ประมาณ 500 - 800 ผล/ไร่/ปี
แต่หากได้รับการดูแลรักษาดี ผลผลิตอาจเพิ่มถึง 800 - 1,000
ผล/ไร่/ปี ขนาดผลมะพร้าวโดยทั่วไปเมื่อเจริญเติบโตเต็มที่จะมี
น้ำหนักราว 1.44 กิโลกรัมต่อผล

การจำแนกพันธุ์มะพร้าวในประเทศไทย โดยหลัก ๆ
จะอาศัยความสูงและอายุการติดผล ซึ่งหากแบ่งตามความสูง
มี 2 ประเภท คือ ต้นเตี้ย และต้นสูง ส่วนการแบ่งตามอายุการ
ติดผล จะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ มะพร้าวเบา ออกผลหลัง
จากปลูก 3 - 4 ปี มะพร้าวกลาง ออกผลหลังจากปลูก 5 - 6 ปี
และมะพร้าวหนัก ออกผลหลังจากการปลูก 7 - 8 ปี

มะพร้าวที่ปลูกเพื่อบริโภคผลอ่อนและน้ำมะพร้าวใน
ประเทศไทย ซึ่งเป็นที่นิยม คือ มะพร้าวน้ำหอม เป็นมะพร้าว
ในกลุ่มมะพร้าวต้นเตี้ย กลายพันธุ์มาจากพันธุ์หมูสีเขียวที่นำ
ไปปลูกที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จึงพบว่าเหมาะ
สำหรับปลูกในพื้นที่ใกล้เคียงบริเวณดังกล่าว และแถบจังหวัด
ฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี หากนำไปปลูกบริเวณอื่นความ
หอมและความหวานจะลดน้อยลง ลักษณะสำคัญของมะพร้าว
ต้นเตี้ย คือ มีลำต้นเล็ก โคนต้นไม่มีสะเก็ด ต้นสูงไม่เกิน 12 เมตร
ทางใบสั้น หากดูแลดีจะเริ่มให้ผลเมื่ออายุ 3 - 4 ปี และให้
ผลผลิตไปจนกระทั่งอายุ 35 - 40 ปี ผลมีขนาดเล็ก เนื่องจากมี
การผสมตัวเองค่อนข้างสูงจึงไม่ค่อยพบการกลายพันธุ์มากนัก
ส่วนมะพร้าวต้นสูง พบปลูกมากในพื้นที่ภาคใต้ ปลูกมากที่สุด
ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยเฉพาะที่อำเภอทับสะแก ลักษณะ
ลำต้นใหญ่ และเมื่อโตเต็มที่สามารถสูงถึง 18 เมตร ทางใบใหญ่
และยาว จะเริ่มให้ผลผลิตเมื่ออายุประมาณ 5 - 6 ปี และสามารถ
ให้ผลผลิตไปได้จนกระทั่งอายุ 80 ปี ลักษณะผลขนาดใหญ่มี
เนื้อหนา เนื่องจากในแต่ละช่อดอก หรือจันทน์หนึ่ง ๆ ดอกตัวผู้
จะทยอยบานและร่วงหล่นไปหมดก่อนที่ดอกตัวเมียจะเริ่มบาน
ดังนั้นจึงไม่มีโอกาสผสมตัวเอง เป็นมะพร้าวที่รับประทานผลแก่
และนำไปใช้ในอุตสาหกรรม

กรมวิชาการเกษตร ได้พัฒนาพันธุ์มะพร้าวลูกผสม ขึ้นมาหลายพันธุ์ ซึ่งนักวิชาการที่เกี่ยวข้องเรื่องมะพร้าวของ กรมวิชาการเกษตร คือ คุณสมชาย วัฒนโยธิน แห่งสถาบันวิจัย พืชสวน เป็นกุญหลักในการวิจัยและพัฒนาพันธุ์มะพร้าว โดยมีแหล่งพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร พันธุ์มะพร้าวลูกผสมที่พัฒนาขึ้นมาในปัจจุบัน ได้แก่ พันธุ์ส่วลูกผสม 1 พันธุ์ชุมพรลูกผสม 60 พันธุ์ลูกผสมชุมพร 2 พันธุ์ลูกผสมกะทิชุมพร 84-1 และพันธุ์ลูกผสมกะทิชุมพร 84-2 โดยแต่ละพันธุ์ต่างมีคุณลักษณะและความเหมาะสมใน แต่ละพื้นที่แตกต่างกันตามสมควร

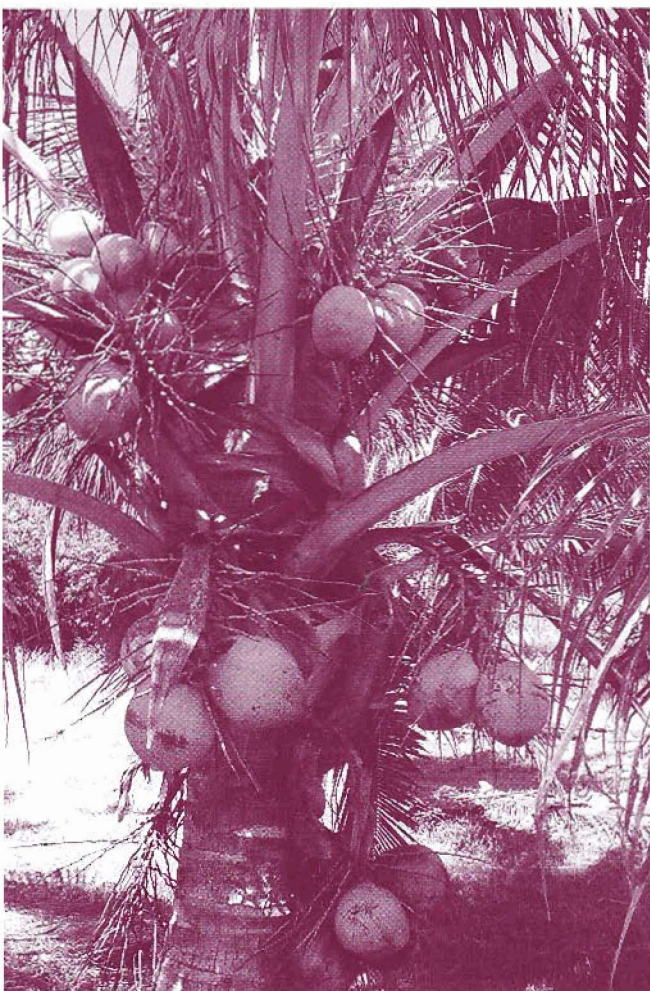
ปัญหาสำคัญของชาวสวนมะพร้าวในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมามี คือ การระบาดของแมลงดำหนาม จากเดิมพบเฉพาะแมลงดำหนาม *Plesispa reichei* Chapuis หรือ *P. sispinae* เข้าทำลายยอดและ ใบอ่อนของมะพร้าวแต่ไม่พบการระบาดรุนแรง จนกระทั่งพบการระบาดของแมลงดำหนาม Coconut Hispine Beetle มีชื่อ วิทยาศาสตร์ว่า *Brontispa longissima* Gestro มีถิ่นกำเนิดในประเทศ อินโดนีเซีย ปาปัวนิวกินี และมาเลเซีย โดยสันนิษฐานว่าติดมากับ การนำเข้าพืชตระกูลปาล์มชนิดอื่น ๆ ซึ่งมีรายงานพบการระบาด ครั้งแรกเมื่อปี 2543 ที่จังหวัดนราธิวาส ก่อนที่จะกระจายตัวขึ้นมา เรื่อย ๆ จนถึงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แหล่งที่พบการระบาดรุนแรง คือ เกาะสมุย เกาะพะงัน ทัพสะแก บางสะพานน้อย และยังพบว่าแพร่ มายังภาคกลางตอนล่างและภาคตะวันออกอีกด้วย

กรมวิชาการเกษตร โดยสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แนะนำให้ป้องกันและกำจัดแมลงดำหนามชนิดดังกล่าวด้วยวิธีธรรมชาติ คือ การปล่อยแตนเบียน *Tetrastichus brontispa* Ferrier ส่งผลให้สามารถควบคุมการระบาดของแมลงดำหนามได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในปี 2553 - 2554 พบการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าว หรือ Coconut black-headed caterpillar ชื่อวิทยาศาสตร์ *Opisina arenosella* Walker ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมไปถึงภาคกลางบางส่วน และใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างเช่นกัน กรมวิชาการเกษตร โดย

และในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคม 2555 มีปริมาณการนำเข้ารวมประมาณ 28,600 ตัน มูลค่า (ราคา CIF) รวมประมาณ 326.54 ล้านบาท ราคาเฉลี่ยของมะพร้าวผลใหญ่ในประเทศในช่วงเวลาเดียวกันอยู่ที่ 10.05 บาท/ผล ส่วนราคาดเนื้อมะพร้าวแห้ง 90 เปอร์เซ็นต์ อยู่ที่ 10.00 บาท/กิโลกรัม ซึ่งหากเป็นช่วงเวลาปกติของทุกปีรอบการขึ้นลงของราคามะพร้าวในประเทศอยู่ในช่วงเดือนตุลาคม - กุมภาพันธ์ ช่วงเวลาดังกล่าวจะเป็นช่วงที่ราคามะพร้าวเพิ่มสูงขึ้น แต่ในสภาพที่ไม่ปกติของปีนี้ ราคามะพร้าวในช่วงเวลาดังกล่าวกลับขยับลงมาโดยลำดับ โดยราคามะพร้าวผลใหญ่ในเดือนตุลาคม 2554 ราคามลละ 13.50 บาท และตกลงมาที่ราคาผลละ 12.25 บาท ในเดือนกุมภาพันธ์ 2555 ก่อนที่จะลดเหลือผลละ 6.50 บาท ในเดือนพฤษภาคม 2555

เป็นที่ทราบกันดีว่ามะพร้าวเป็นพืชที่จัดอยู่ในบัญชีอ่อนไหวในกรอบความตกลงการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA โดยกำหนดให้ยกเลิกภาษีเหลือร้อยละ 5 ในปี 2553 และยกเลิกโควตาสำหรับเนื้อมะพร้าวแห้ง มะพร้าว และน้ำมันมะพร้าว ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 เป็นต้นไป (แต่ต้องไม่ลืมว่าในปี 2558 AFTA จะกลายร่างเป็น AEC) สำหรับประเทศไทยมะพร้าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลในเชิงนโยบายของคณะกรรมการพืชน้ำมันและน้ำมันพืช ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเป็นฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้มะพร้าวยังคงเป็นสินค้าที่อยู่ในโควตา WTO ตามพันธกรณีความตกลงทางการเกษตร ซึ่งจะต้องจัดสรรโควตาเพื่อรับสิทธิขำระภาษีในโควตา และกำหนดเงื่อนไขผู้ได้รับการจัดสรรประกอบกันด้วย

ในปี 2554 มีการจัดสรรโควตาภายใต้ WTO โดยจำแนกเป็นมะพร้าวฝอยทำให้แห้งจำนวน 110 ตัน สามารถนำเข้าได้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 - 31 ธันวาคม 2554 มะพร้าวอื่น ๆ จำนวน 2,427 ตัน กำหนดช่วงเวลานำเข้าได้ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 - 31 พฤษภาคม 2555 สำหรับเนื้อมะพร้าวแห้ง ได้รับการจัดสรรโควตา จำนวน 1,157 ตัน กำหนดช่วงเวลานำเข้าระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 - 31 พฤษภาคม 2555 เช่นเดียวกับมะพร้าวอื่น ๆ โดยที่คุณสมบัติหลักของผู้ที่ได้รับการจัดสรรต้องเป็นนิติบุคคล มีโรงงานที่ใช้มะพร้าวที่นำเข้าเป็นวัตถุดิบ และต้องมีประวัติการนำเข้าย้อนหลัง 3 ปี สำหรับการนำเข้ามะพร้าวฝอยทำให้แห้ง นอกเหนือจากเงื่อนไขการนำเข้าตามปกติ

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้เกี่ยวข้องได้พยายามกำหนดเงื่อนไขการนำเข้าเพื่อรองรับการเปิดตลาด ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้นำเข้า การกำหนดให้ขออนุญาตก่อนนำเข้า การกำหนดวัตถุประสงค์ของการนำเข้า การกำหนดมาตรฐานสินค้าและมาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช การกำหนดช่วงเวลาการนำเข้า การกำหนดด่านนำเข้า และระบบการรายงานการนำเข้า การใช้ประโยชน์ และสต็อกคงเหลือภายใน 1 เดือน และกำหนดบทลงโทษ (สำหรับประเด็นระบบการรายงานยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน) ซึ่งหากมาตรการต่างๆ เหล่านี้ได้ถูกนำไปปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เชื่อว่าอย่างน้อย ๆ ต้องคุ้มครองมะพร้าวสัญชาติไทยให้เกิดภาวะสมดุลกับมะพร้าวสัญชาติอื่นได้อย่างแน่นอน

มาตรการสุขอนามัย มะพร้าวนอก

การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชก่อนการส่งออกเป็นเงื่อนไขสำคัญของการนำเข้าสินค้าพืชมายังราชอาณาจักร และหลักการสำคัญของการกักกันพืช คือ ศัตรูพืชต้องเป็นศูนย์ เพื่อขจัดความเสี่ยงในการเข้ามาตั้งรกรากและแพร่กระจายของศัตรูพืชชนิดนั้นให้หมดสิ้นไป กระบวนการให้ได้มาซึ่งมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช จำเป็นต้องประกอบขึ้นมาจากข้อมูลวิทยาศาสตร์ทั้งหมด ผ่านกระบวนการที่เรียกว่าการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช (Pest Risk Analysis - PRA) สามารถที่จะพิสูจน์ได้ และมีการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้มาตรการดังกล่าวถูกใช้เป็นเครื่องมือกีดกันทางการค้า

สำหรับการกำหนดเงื่อนไขการนำเข้ามะพร้าวจากเวียดนาม อินโดนีเซีย และมาเลเซีย ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการกักกันพืชเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2554 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2554 มีผลบังคับใช้นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นประกาศกรมวิชาการเกษตร จำนวน 3 ฉบับ อาศัยอำนาจตามมาตรา 8 และมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. 2507 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2551 ประกาศทั้ง 3 ฉบับดังกล่าว กำหนดให้การนำเข้าผลมะพร้าวแก่เปลือกเปลือก (mature dehusked coconut) เนื้อมะพร้าวสด (fresh coconut meat) และเนื้อมะพร้าวแห้ง (copra) จะต้องขอใบอนุญาตนำเข้าจากกรมวิชาการเกษตร โดยที่ผู้ยื่นขออนุญาตนำเข้าได้ต้องดำเนินการธุรกิจโรงงานแปรรูปมะพร้าว

ระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องมีใบรับรองการรมเมธิลโบรไมด์ของผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับหน่วยงานอารักขาพืชแห่งชาติของประเทศนั้นๆ ด้วย

สำหรับเนื้อมะพร้าวสดและเนื้อมะพร้าวแห้งที่จะส่งออกต้องบรรจุในโรงคัดบรรจุที่ขึ้นทะเบียนไว้กับหน่วยงานอารักขาพืชแห่งชาติของประเทศนั้น และได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP (Good Manufacturing Practice) และโรงคัดบรรจุดังกล่าวต้องจัดทำรายละเอียดเอกสารมาตรฐานกระบวนการดำเนินงาน แสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการคัดขนาด การจัดการและการบรรจุเนื้อมะพร้าวสดและเนื้อมะพร้าวแห้ง

ในส่วนของบรรจุภัณฑ์ ต้องเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่ สะอาด และปิดสนิทเมื่อบรรจุมะพร้าวแล้ว ไม่มีการปะปนของดิน ทราย และชิ้นส่วนของพืช หรือสิ่งอื่นใดที่มีศักยภาพนำพาศัตรูพืชกักกันได้ นอกจากนี้การส่งออกในแต่ละครั้งจะต้องมีใบรับรองสุขอนามัยพืชซึ่งออกโดยหน่วยงานอารักขาพืชแห่งชาติของประเทศนั้นๆ แนบมาพร้อมกับสินค้าทุกครั้งที่จะส่งเข้ามายังประเทศไทย โดยผ่านกระบวนการสุ่มตรวจที่เหมาะสมอย่างเป็นทางการและปลอดศัตรูพืช รวมทั้งกรณีมะพร้าวแก่เปลือกเปลือกต้องผ่านการรมด้วยเมธิลโบรไมด์ตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนดไว้ทุกครั้งเช่นกัน โดยระบุรายละเอียดการรมไว้ในใบรับรอง

ผลมะพร้าวแก่เปลือกเปลือกที่จะนำเข้า ต้องปอกเปลือกหรือกาบมะพร้าวออกให้หมด คงเหลือเฉพาะผนังชั้นกลาง (mesocarp หรือ fibrous husk) ของผลมะพร้าวบางส่วน ต้องไม่มีส่วนของก้านใบ หน่อ หรือยอดอ่อนติดมาด้วย และต้องรมด้วยเมธิลโบรไมด์ เพื่อทำลายความมอกตามอัตราและ

สุขอนามัยพืชและแนบต้นฉบับใบรับรองการกรมเมทริคใบไร่ไม่
มาพร้อมกัน ตลอดจนระบุชื่อสามัญ หมายเลขตู้ขนส่ง และ
หมายเลขฉลากปิดตู้ขนส่งลงในใบรับรองสุขอนามัยพืชด้วยเช่นกัน

เมื่อมะพร้าวดังกล่าวส่งเข้ามายังประเทศไทย เจ้าหน้าที่
ด้านตรวจพืชจะทำการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของ
เอกสารทั้งหมด และสุ่มตัวอย่างมะพร้าวเพื่อตรวจสอบและยืนยัน
ว่ามีศัตรูพืชติดมาหรือไม่ หลักการสุ่มตรวจตัวอย่างของเจ้าหน้าที่
ด้านตรวจพืช สำหรับมะพร้าวแก่ปอกเปลือก หากมีการนำเข้
น้อยกว่า 1,000 ผล ต้องสุ่มตรวจตัวอย่างมะพร้าว 450 ผล หรือ
ตรวจมะพร้าวทั้งหมด แต่ถ้ามะพร้าวมีจำนวนเท่ากับหรือมากกว่า
1,000 ผล ต้องสุ่มตรวจมะพร้าวจำนวน 600 ผล

ทั้งนี้หากตรวจพบศัตรูพืชมีชีวิต เจ้าหน้าที่ด้านตรวจพืช
จะส่งตัวอย่างศัตรูพืชดังกล่าวไปยังห้องปฏิบัติการเพื่อจำแนก

ชนิดของศัตรูพืช โดยมะพร้าวที่นำเข้ามาในเที่ยวขนส่งนั้นจะถูกกักไว้ จนกว่าจะทราบผลการจำแนกศัตรูพืช หากตรวจพบศัตรูพืช
หรือสิ่งมีชีวิตอื่นที่มีศักยภาพเป็นศัตรูกักกันของไทย จะทำการส่งกลับทำลาย หรือสั่งให้กำจัดศัตรูพืชบนมะพร้าวด้วยวิธีการ
ที่เหมาะสม โดยผู้นำเข้าเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และกรมวิชาการเกษตรจะแจ้งให้หน่วยงานอารักขาพืชแห่งชาติ
ของประเทศนั้นทราบ พร้อมทั้งอาจส่งระงับการนำเข้าได้ สำหรับมะพร้าวแก่ปอกเปลือก หากตรวจพบการงอกของหน่อหรือ
ยอดอ่อน มะพร้าวทั้งหมดจะถูกสั่งทำลายหรือส่งกลับ โดยผู้นำเข้าเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดเช่นกัน

ปัญหาข้อพิพาทระหว่างชาวสวนมะพร้าวในประเทศ กับมะพร้าวที่นำเข้

มาจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า สาเหตุหลักมาจากความไม่สมดุล

ระหว่างการจัดการผลผลิตภายในประเทศและการนำเข้า

จากต่างประเทศ ซึ่งมองในด้านของผู้ประกอบการที่อยู่

ในวงการอุตสาหกรรมมะพร้าวย่อมต้องการปัจจัยการ

ผลิตที่มีต้นทุนต่ำมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ถึงแม้ว่า

ภาครัฐจะกำหนดให้มะพร้าวอยู่ในบัญชีสินค้าอ่อนไหว

ภายใต้ AFTA แต่ในความจริงเมื่อถึงเวลาที่อัตราภาษี

เป็นศูนย์และยกเลิกการกำหนดโควตา สินค้าในบัญชี

อ่อนไหวเช่นมะพร้าวก็ไม่สามารถที่จะแข่งขันได้ มาตรการ

สุขอนามัยที่หลายฝ่ายคาดหวังว่าจะเป็นเครื่องมือในการปกป้อง

ประเทศในเชิงการค้า อันที่จริงแล้วมาตรการดังกล่าวมีไว้เพื่อปกป้อง

ความมั่นคงทางชีวภาพของประเทศมากกว่าที่จะใช้เป็นเครื่องมือทางการค้า

การกำหนดนโยบายในสินค้าเกษตรเพื่อให้อยู่คงมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับสินค้าจากต่างประเทศได้นั้น จึงต้องพิจารณา
อย่างละเอียด รอบคอบและรอบด้าน เพราะในที่สุดแล้วเกษตรกรยังคงเป็นผู้ถูกระงับเสมอ

(ขอบคุณ : สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช สถาบันวิจัยพืชสวน สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมการค้า
ต่างประเทศ กรมการค้าภายใน กรมศุลกากร/ข้อมูล)

คำถามนิกรของ กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผลิใบฯ
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail: asuwannakoot@hotmail.com

อังกษา

พบกันใหม่ฉบับหน้า...สวัสดิ์

หนอนหัวดำ

ศัตรูตัวร้ายทำลายมะพร้าว

ปัจจุบันพื้นที่ปลูกมะพร้าวมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผลผลิตมะพร้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะพร้าว เช่น กะทิ มีราคาสูงขึ้น สาเหตุหลักมาจากการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นทดแทนมะพร้าว เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน นอกจากนี้แหล่งปลูกมะพร้าวในประเทศไทยยังประสบกับปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าวระบาด ประกอบกับภัยแล้งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่การระบาดของศัตรูมะพร้าวขยายวงกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว แมลงศัตรูมะพร้าวที่กำลังระบาดเป็นปัญหาหนักและเร่งด่วนอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ หนอนหัวดำมะพร้าว หากการเข้าทำลายของหนอนหัวดำมะพร้าวระบาดรุนแรงและติดต่อกันเป็นเวลานานสามารถทำให้มะพร้าวตายได้

นายเกรียงไกร จำเริญมา ผู้อำนวยการสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร ชี้แจงว่า ขณะนี้หนอนหัวดำมะพร้าวนับเป็นศัตรูอันดับหนึ่งของมะพร้าวแทนแมลงดำหนามที่เคยระบาดมาก่อนหน้านี้ พื้นที่การระบาดของหนอนหัวดำได้ขยายการระบาดออกไปอย่างรวดเร็วและเพิ่มขึ้น รายงานการระบาดครั้งแรกพบที่อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่การระบาด 15 ไร่ ปัจจุบันพื้นที่การระบาดได้ขยายลุกลามกว้างขวางมากขึ้น จากรายงานศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2554 พบหนอนหัวดำมะพร้าวระบาดในพื้นที่ 12 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ระยอง ราชบุรี นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรสาคร เพชรบุรี สตูล นราธิวาส และกรุงเทพฯ รวมพื้นที่การระบาด 48,591 ไร่ แต่ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 93,000 ไร่

หนอนหัวดำมะพร้าวเป็นศัตรูตัวร้าย

หนอนหัวดำมะพร้าวมีถิ่นกำเนิดอยู่ในเอเชียใต้ แถบประเทศอินเดียและศรีลังกา เคยทำความเสียหายต่อมะพร้าวให้แก่ประเทศทั้งสองมาแล้ว ระยะตัวอ่อนหรือระยะหนอนของแมลงหนอนหัวดำมะพร้าวเท่านั้นที่จะลงทำลายโดยการแทะกินผิวใบบริเวณใต้ใบมะพร้าว จากนั้นจะถักใยแล้วนำมูลที่ถ่ายออกมาผสม

วิธีการทำลายของหนอนหัวดำมะพร้าว

ด้งด้หนอนหัวดำ

กับเส้นใยที่สร้างขึ้นเป็นอุโมงค์ยาวเป็นทางครอบคลุมตัวตลอดทาง ไบมะพร้าว ตัวหนอนจะอาศัยอยู่ในอุโมงค์ที่สร้างขึ้นและแทะกินผิวใบตามทางยาวของอุโมงค์ โดยทั่วไปแล้วหนอนหัวดำมะพร้าวชอบทำลายใบแก่ หากการทำลายรุนแรงจะพบว่าหนอนหัวดำมะพร้าวจะทำลายก้านใบ จั่น และผลมะพร้าว โดยแทะกินผิวใบในส่วนที่เป็นสีเขียวก่อน

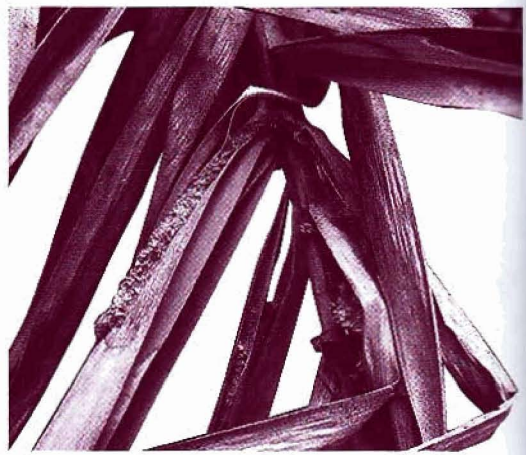
หนอนหัวดำมะพร้าวตัวเต็มวัยเป็นผีเสื้อกลางคืน ขนาดลำตัวจากหัวถึงปลายท้องยาวประมาณ 1.2 ซม. ปีกสีเทาอ่อน มีจุดสีเทาเข้มประปรายที่ปลายปีก ลำตัวแบน ชอบเกาะกิ่ง แนบตัวติดผิวพื้นที่เกาะ เวลากลางวันจะเกาะนิ่งหลบอยู่ใต้ใบมะพร้าวหรือในที่ร่ม ผีเสื้อขนาดใหญ่ เพศเมียใหญ่กว่าเพศผู้เล็กน้อย การเจริญเติบโตของหนอนหัวดำมะพร้าว พบว่าระยะหนอน 32 - 48 วัน มีการลอกคราบ 6 - 10 ครั้ง ตัวเมียจะวางไข่ประมาณ 200 ฟอง

การระบาดรุนแรงสังเกตจากสีเขียวทางใบมะพร้าว

การที่เราจะรู้ว่าหนอนหัวดำมะพร้าวในสวนระบาดรุนแรงแค่ไหนนั้น ให้สังเกตดูจากทางใบมะพร้าวที่มีสีเขียว หนอนหัวดำชอบทำลายใบแก่ที่อยู่ข้างล่าง ต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายใบล่างจะถูกทำลายจนทางใบมะพร้าวเริ่มเปลี่ยนสีและแห้งกรอบหรือกลายเป็นสีน้ำตาล

“เราจะนับใบเขียวบนต้นมะพร้าวที่มีอยู่ ถ้าทางใบมะพร้าวสีเขียวบนต้นน้อยกว่า 6 ใบ ถือว่าหนอนหัวดำมะพร้าวระบาดรุนแรง ถ้ามีทางใบมะพร้าวเขียวอยู่ระหว่าง 6 - 15 ใบ เป็นการระบาดปานกลาง ถ้าต้นมะพร้าวมีทางใบเขียวมากกว่า 13 ใบ แสดงว่าการระบาดไม่รุนแรง”

ปัจจุบันสถานที่ที่มีการระบาดรุนแรงที่สุด คือ ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และบริเวณพื้นที่ในภาคใต้พบการระบาดรุนแรงหลายจังหวัด และขณะนี้มีรายงานว่า ได้พบการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าวที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ได้ทำการบันทึกสถานการณ์การระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการระบาดของหนอนหัวดำให้ครอบคลุมต่อไป

อุโมงค์ที่หนอนหัวดำมะพร้าวสร้างขึ้น

แมลงดำหนาม

2 ศัตรูตัวร้าย ลักษณะการทำลายต่างกัน

มะพร้าวบางต้นจะมีการทำลายของแมลงทั้งสองชนิดอยู่บนต้นเดียวกัน แมลงดำหนามจะทำลายเฉพาะใบอ่อนซึ่งอยู่ตรงส่วนยอดของมะพร้าวที่ยังไม่คลี่ใบ ใบอ่อนจะมีอยู่ประมาณ 1 - 2 ใบเท่านั้น ส่วนหนอนหัวดำมะพร้าวจะทำลายใบแก่ข้างล่าง ต้นหนึ่งจะมีประมาณ 20 ใบ ถ้าจะเปรียบเทียบความรุนแรงของแมลงศัตรูมะพร้าวทั้งสองชนิดการทำลายของแมลงหนอนหัวดำจะรุนแรงมากกว่า

“ขณะนี้เรายังไม่มีเทคโนโลยีที่จะจัดการกับหนอนหัวดำมะพร้าวได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพราะมันเป็นศัตรูต่างถิ่นที่เข้ามาในประเทศไทย ซึ่งคาดว่าติดมากับผลและส่วนของมะพร้าวหรือพืชตระกูลปาล์มที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ แหล่งกำเนิดของหนอนหัวดำมะพร้าวอยู่แถบเอเชียใต้ ได้แก่ อินเดีย และศรีลังกา ซึ่งแถบนี้นั้นมีศัตรูธรรมชาติอยู่มาก ทั้งตัวห้ำและตัวเบียนมีประมาณ 40 - 50 ชนิด ตัวห้ำและตัวเบียนเหล่านั้นจะทำงานร่วมกันอยู่ในธรรมชาติ จึงสามารถควบคุมการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าวได้โดยไม่ต้องใช้สารเคมี”

หนอนหัวดำมะพร้าว

ยับยั้งการระบาดของหนอนหัวดำ ต้องใช้วิธีผสมผสาน

เนื่องจากหนอนหัวดำมะพร้าวได้ซุกโอบสร้างอุโมงค์
หุ้มลำตัวด้งที่ได้กล่าวก่อนแล้ว จึงเป็นการยากที่จะกำจัดโดย
การพ่นสารเคมี เพราะถึงอย่างไรสารเคมีก็ไม่มีโอกาสจะไปถูก
ตัวหนอน ถ้าจะใช้สารเคมีจะต้องใช้สารเคมีชนิดคลูดซิม โดยฉีด
เข้าไปในต้นมะพร้าว

อย่างไรก็ตาม สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ได้
แนะนำการใช้เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าว
ขั้นพื้นฐาน ที่กรมวิชาการเกษตรและหลายหน่วยงานได้ทำการ
ศึกษาวิธีป้องกันกำจัด ให้ดำเนินการในเมืองต้น ได้แก่

1. ตัดทางใบมะพร้าวที่เป็นสีน้ำตาลเนื่องจากหนอนหัวดำมะพร้าวทำลายลงมาจากต้นแล้วเผาทันที เพื่อตัดวงจร
การระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าวในระยะไข่ ระยะตัวหนอน และดักแด้ที่ยังหลงเหลืออยู่
2. ถ้าต้นมะพร้าวไม่สูงเกินไป ใช้เชื้อ BT (*Bacillus thuringiensis*) พ่นในอัตรา 20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร โดยพ่น 3 ครั้ง
ห่างกัน 7 - 10 วัน เพื่อจัดการกับแมลงที่ยังหลงเหลืออยู่ จะสามารถลดความรุนแรงลงได้อีกระดับหนึ่ง วิธีการทั้งสอง
ดังกล่าวสามารถลดความรุนแรงได้ประมาณ 70 - 80%

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำการศึกษา
ค้นคว้าการใช้แตนเบียน โดยผลิตแตนเบียนหนอน *Bracon hebetor* ปลปล่อยอัตราไร่ละ 200 ตัว ปลปล่อย 3 ครั้ง แต่ละครั้ง
ห่างกัน 7 - 10 วัน

4. กรมส่งเสริมการเกษตร ผลิตแตนเบียนไข่
ไตรโคแกรมมา เอสพี. (*Trichogramma sp.*) ปลปล่อยไร่ละ
20,000 ตัว 2 - 3 ครั้ง แต่ละครั้งห่างกัน 15 วัน

การป้องกันกำจัดอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง หรือหลาย ๆ
วิธี ผสมผสานกันเพื่อให้ได้ผลสูงสุด แต่การป้องกันกำจัด
จะได้ผลระดับใด ต้องพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้
คือ พิจารณาจากระดับความรุนแรงในการระบาดของ
หนอนหัวดำมะพร้าวว่า มีการระบาดรุนแรง ปานกลาง
หรือเพียงเล็กน้อย ถ้าระบาดเพียงเล็กน้อย อาจใช้วิธีการ

ป้องกันกำจัดเดี่ยว ๆ ได้ แต่ถ้าระบาดรุนแรงอาจต้องใช้วิธีผสมผสาน นอกจากนั้นต้องพิจารณาระดับความสูงของต้นมะพร้าว
ถ้าต้นมะพร้าวสูงมาก การพ่นสารต่าง ๆ ก็ไม่สะดวก และต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของการผลิตมะพร้าว ถ้าเป็นการผลิต
มะพร้าวอ่อน เช่น มะพร้าวน้ำหอม หรือผลิตมะพร้าวแก่ หรือมะพร้าวแคง ถ้าผลิตมะพร้าวอ่อนก็ไม่ควรใช้สารเคมีในการ
ป้องกันกำจัด เพราะจะมีปัญหาเกี่ยวกับสารพิษตกค้าง เนื่องจากมีการเก็บผลผลิตบ่อย

ควบคุมศัตรูตัวร้ายจากหลากหลายวิธี

นายสุเทพ สหยา นักกีฏวิทยาชำนาญการพิเศษ กลุ่มกีฏและสัตววิทยา สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช
หัวหน้าโครงการศึกษาวิธีการกำจัดหนอนหัวดำมะพร้าว กล่าวว่า กำลังหามาตรการควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าวที่เหมาะสม
เนื่องจากเป็นแมลงศัตรูมะพร้าวชนิดใหม่ และมะพร้าวส่วนใหญ่มีอายุการปลูกมานาน ลำต้นสูงมาก ยากต่อการป้องกัน
กำจัดด้วยวิธีต่าง ๆ ประกอบกับมะพร้าวเป็นพืชที่ใช้บริเวณทั้งผลอ่อนและผลแก่ การใช้สารเคมีต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง
และเข้มงวด เพื่อให้ได้เทคโนโลยีในการป้องกันกำจัดที่ถูกต้อง เหมาะสมและปลอดภัยที่สุดสำหรับผู้ปฏิบัติ ผู้บริโภคและ

ผีเสื้อหนอนหัวด้ามะพร้าว

สภาพแวดล้อม สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ได้เร่งดำเนินการ
ศึกษาวิจัยเพื่อหาเทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน ได้แก่

1. ได้นำเข้าแตนเบียนกอไนโอซิส เนฟานติดิส (*Gonizus nephantidis*) จากประเทศอินเดียและศรีลังกา นำมาเพาะเลี้ยง
เพิ่มปริมาณแตนเบียนในห้องปฏิบัติการที่สามารถควบคุมได้
และทดสอบให้มั่นใจว่าแตนเบียนชนิดนี้จะไม่ทำลายแมลงชนิด
อื่น ๆ โดยเฉพาะแมลงที่มีประโยชน์ในบ้านเรา และไม่กลายเป็น
แมลงศัตรูพืชด้วย ซึ่งจะต้องมีการทดสอบหลายขั้นตอนจนถึง
ขั้นตอนที่สามารถปล่อยได้ เพื่อใช้ควบคุมหนอนหัวด้ามะพร้าว
ได้อย่างปลอดภัย ซึ่งจะใช้เวลาอย่างน้อย 6 - 8 เดือน

2. วิธีฉีดสารเคมีเข้าต้น (Trunk injection) เนื่องจากมะพร้าวมีลำต้นสูง การใช้สารเคมีพ่นเพื่อ
ป้องกันกำจัดหนอนหัวด้ามะพร้าวทำได้ยากและไม่ปลอดภัย ทางสำนักวิจัยและพัฒนาการอารักขาพืช
จึงนำสารฆ่าแมลงชนิดดูดซึมมาทดสอบโดยฉีดเข้าลำต้น เพื่อทดสอบประสิทธิภาพ สารที่ใช้ทดสอบ
ได้แก่ คลอแรนทรานิลิโพรล 5.17% เอสซี (Chlorantraniliprole 5.17% SC) ฟลูเบนไดอะไมด์ 20% ดับเบิ้ลยูจี
(Flubendiamide 20% WG) อิมามนิกติน เบนโซเอท 1.92% อีซี (Emamectin benzoate 1.92% EC) และ
อะซีเฟต 75% เอสซี (Acephate 75% SC) ซึ่งต้องใช้เวลาในการทดลองอย่างน้อย 6 เดือน และจะต้อง
ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพในการควบคุมหนอนหัวด้ามะพร้าว และทดสอบพืชตกค้างในผลผลิต
มะพร้าว ทั้งมะพร้าวอ่อนและแก่ในส่วนช่อก้านและเนื้อหลังการฉีดสารเข้าต้น 1, 2, 3 เดือนตามลำดับ

3. การป้องกันกำจัดหนอนหัวด้ามะพร้าวโดยใช้สารฆ่าแมลงพ่นทางใบมะพร้าว (Foliar spray) วิธีนี้ใช้สำหรับมะพร้าวต้นสูงไม่เกิน 5 เมตร สารทดสอบได้แก่ คลอแรนทรานิลิโพรล 5.17%
เอสซี (Chlorantraniliprole 5.17% SC) ฟลูเบนไดอะไมด์ 20% ดับเบิ้ลยูจี (Flubendiamide 20% WG)
ลูเฟนยูรอน 5% อีซี, สปีนโนแซด 12% เอสซี, สารสกัดสะเดา 0.1%, อะซาทิแรคติน และบีที. ซึ่งต้อง
มีการทดสอบสองขั้นตอนเช่นกัน ซึ่งได้แก่ทดสอบประสิทธิภาพในการควบคุมหนอนหัวด้ามะพร้าว
และทดสอบพืชตกค้างในผลผลิตมะพร้าวทั้งน้ำและเนื้อ

ไซหนอนหัวด้ามะพร้าว

ปัจจุบัน กรมวิชาการเกษตรได้พยายามเร่งดำเนินการ
เพื่อหาเทคโนโลยีในการป้องกันกำจัดหนอนหัวด้ามะพร้าว
ที่เหมาะสม สามารถแนะนำให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้อย่าง
ปลอดภัยทั้งผู้ใช้และผู้บริโภค แต่เนื่องจากหนอนหัวด้ามะพร้าว
เป็นแมลงศัตรูชนิดใหม่ในบ้านเราและเป็นแมลงศัตรูต่างถิ่น
อีกทั้งมะพร้าวเป็นพืชที่มีลำต้นสูงยากที่จะใช้วิธีป้องกันกำจัด
ด้วยวิธีปกติ นอกจากนั้นมะพร้าวยังเป็นพืชที่ผู้บริโภคทั้ง
ผลอ่อนผลแก่รวมทั้งน้ำมะพร้าวตั้งนั้นการใช้สารเคมีในการ
ป้องกันกำจัดต้องคำนึงถึงสารตกค้างด้วย กรมวิชาการเกษตร
ต้องขอเวลาในการทดสอบพิสูจน์วิเคราะห์ผลอย่างน้อย 6 เดือน
คาดว่าจะลดความรุนแรงและผลกระทบต่อผลผลิตจากการ
ทำลายของหนอนหัวด้ามะพร้าว และควบคุมไม่ให้แพร่กระจาย
ไปยังพื้นที่ที่ไม่มีกระบาด

สนใจขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักวิจัยพัฒนาการ
อารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร โทรศัพท์ 0-2579-7542 ต่อ 158

EU ขึ้นชมระบบ EL

เป็นที่ทราบกันดีว่าประเทศไทยมีการส่งออกผลผลิตผักผลไม้ไปยังต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแต่ละประเทศย่อมมีข้อกำหนด กฎ ระเบียบ ข้อบังคับอยู่หลายประการ เพื่อให้ผลผลิตที่นำเข้ามีคุณภาพดี และปลอดภัยปลอดศัตรูพืช ซึ่งประเทศไทยปฏิบัติตามนั้นเสมอมา แต่เส้นทางกลับไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ เช่นนั้นตลอดไป... ช่วงปลายปี 2553 กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป หรือ EU ได้มีหนังสือแจ้งเตือนมายัง

ประเทศไทยเรื่องปัญหาการส่งออกผักสดไปยัง EU เกี่ยวกับสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช โดยเฉพาะเรื่องแมลงศัตรูพืชติดไปกับผลผลิตทางการเกษตร ซึ่ง EU ตรวจพบหนอนชอนใบ แมลงหวี่ขาว เพลี้ยไฟ และแมลงวันผลไม้ ในผักผลไม้ที่นำเข้ามาจากไทยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสารพิษตกค้างและจุลินทรีย์ EU ได้ตรวจพบในพืช 5 กลุ่ม 16 ชนิด ได้แก่ พืชสกุล *Ocimum spp.* ประกอบด้วย กะเพรา โหระพา แมงลัก ยี่ห่วย พืชสกุล *Capsicum spp.* ประกอบด้วย พริกหยวก พริกชี้ฟ้า พริกขี้หนู พืชสกุล *Solanum melongena* ประกอบด้วย มะเขือเปราะ มะเขือยาว มะเขือม่วง มะเขือเหลือง มะเขือขาว มะเขือขื่น พืชสกุล *Momordica charantia* ประกอบด้วย มะระจีน มะระขี้นก และพืชสกุล *Eryngium foetidum* ได้แก่ ผักชีฝรั่ง

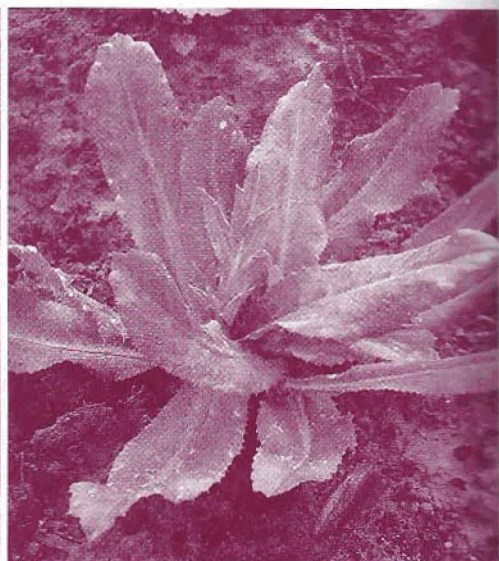
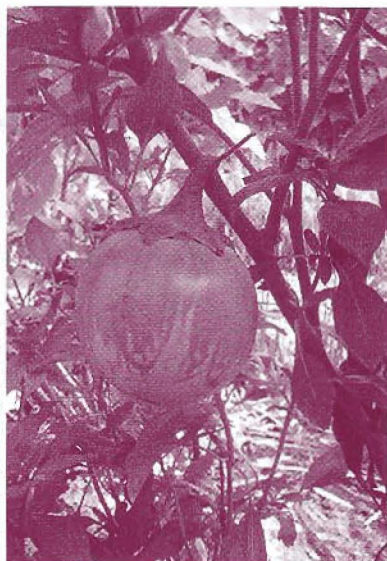
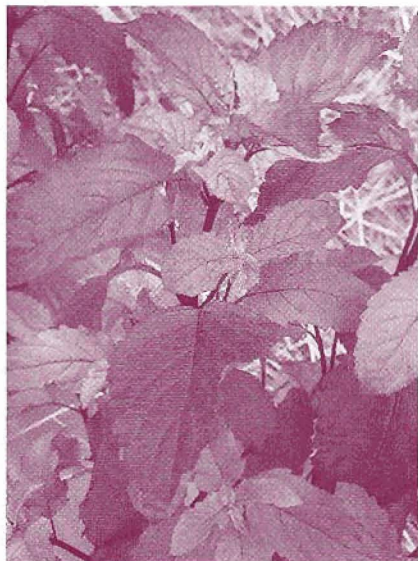
หันหลังกลับมามอง

หลังจากได้รับการแจ้งเตือน กรมวิชาการเกษตร จึงตัดสินใจระงับการส่งออกพืชผัก 5 กลุ่ม 16 ชนิดดังกล่าวไปยัง EU ชั่วคราว เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาที่อาจลุกลามไปถึงขั้น EU ออกมาตรการห้ามนำเข้าพืชผักจากประเทศไทย ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยเสียชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอนุสัญญาว่าด้วยการค้ารักษาพืชสากล

ระหว่างนั้นกรมวิชาการเกษตรทบทวนการดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผ่านมา และได้ดำเนินการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งหาแนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผลผลิตทางการเกษตรจากประเทศไทยสามารถส่งไปยัง EU ได้เช่นเดิม จึงได้กำหนดระบบมาตรการควบคุมพิเศษ (Establishment list) หรือระบบ EL ขึ้น ซึ่งเป็นระบบที่มีมาตรการควบคุมแบบครบวงจรเริ่มตั้งแต่ในแปลงผลิต มีการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสานร่วมกับระบบ GAP ของกรมวิชาการเกษตร รวมถึงได้มีการตกลงกับโรงคัดบรรจุที่มีมาตรฐานและดำเนินการอย่างถูกวิธี

EU ให้ความสำคัญประเทศไทยในการดำเนินงานตามระบบดังกล่าวเป็นเวลา 1 ปี ซึ่งการตรวจสอบจะพิจารณาจากจำนวนครั้งของการแจ้งเตือนว่ามีปริมาณลดลงหรือไม่ แต่ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขการดำเนินการตามระบบมาตรฐานควบคุมพืชเศรษฐกิจ EU ตรวจพบแมลงศัตรูพืชที่ติดไปกับพืชผักเกิน 5 ครั้งภายในระยะเวลา 1 ปี EU จะระงับการนำเข้าผลผลิตทางการเกษตรจากประเทศไทยทันที

เส้นทางส่งออก EU เริ่มสดใส

เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2555 สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำสหภาพยุโรปและกรมวิชาการเกษตร โดยนางมณฑนา มิลล์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร ได้ร่วมประชุมเรื่อง “ผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาผักไทยส่งออกมายังสหภาพยุโรป” กับนาย Eric Poudelet, Director of Safety of the Food Chain, DG-SANGO เพื่อร่วมกันพิจารณาผลการดำเนินงานของประเทศไทยเกี่ยวกับการตรวจพบศัตรูพืชรวมถึงปริมาณการส่งออกผักจากประเทศไทย

หลังจากได้พิจารณาผลการดำเนินงานของประเทศไทยแล้ว กลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป หรือ EU ได้ชื่นชมการดำเนินงานภายใต้ระบบ EL ของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งประสบผลสำเร็จอย่างเห็นได้ชัด

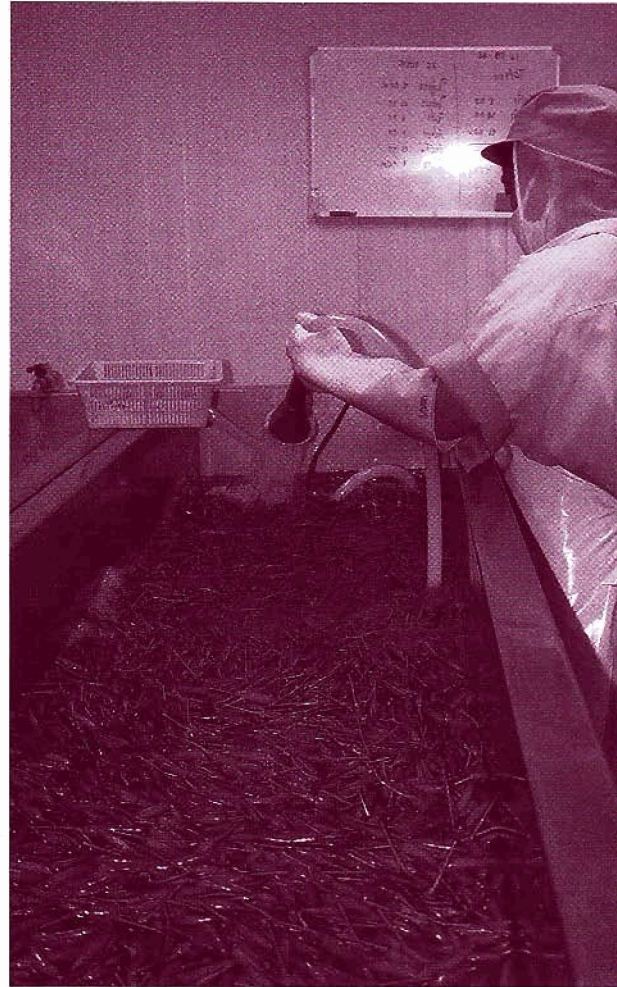
จากผลสำเร็จของการดำเนินงานภายใต้ระบบ EL ของประเทศไทย EU ได้กำหนดให้ประเทศไทยเป็นประเทศต้นแบบเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ดูงาน ปฏิบัติตามขั้นตอนของระบบที่ประเทศไทยดำเนินการเกี่ยวกับการส่งผลผลิตทางการเกษตรไปยัง EU รวมถึง EU ได้ขอให้ไทยจัดกำหนดการศึกษาดูงานภายใต้ระบบนี้ให้กับประเทศเวียดนามที่กำลังประสบปัญหานี้อยู่

เพื่อเป็นการแจ้งข่าวดีให้แก่เกษตรกร และผู้ประกอบการ กรมวิชาการเกษตร ได้จัดแถลงข่าวผลการประชุมกับสหภาพยุโรปในเรื่องดังกล่าว เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2555 โดยมีนางมณฑนา มิลล์ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร เป็นประธานการแถลงข่าวในครั้งนี้

ปัจจุบันโรงคัดบรรจุที่ขึ้นทะเบียน EL มี 16 โรงคัดบรรจุ
297 แปลง จาก 15 บริษัท ได้แก่

1. บริษัท สวิฟท์ จำกัด (72 แปลง)
2. บริษัท ไทยเวอลด์ อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต จำกัด (19 แปลง)
3. บริษัท เคอร์เนอร์ อะโกร เอ็กซ์พอร์ต เซ็นเตอร์ จำกัด
สาขานครปฐม (9 แปลง)
4. บริษัท เคอร์เนอร์ อะโกร เอ็กซ์พอร์ต เซ็นเตอร์ จำกัด
สาขาปทุมธานี (7 แปลง)
5. บริษัท อกรี เฟรช จำกัด (10 แปลง)
6. บริษัท เอเชีย เอ็กโซติก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (1 แปลง)
7. บริษัท เอ็กเซล ฟรุตส์ จำกัด (17 แปลง)
8. บริษัท วี.เอส. เฟรชโก้ จำกัด (19 แปลง)
9. บริษัท พี.ดี.ไอ. เทรดิง จำกัด (48 แปลง)
10. หจก. ชัชวาล อิมพอร์ต เอ็กซ์พอร์ต แอนด์ แพ็คเกจจิ้ง จำกัด
(43 แปลง)
11. บริษัท กูร์เมทไลน์ จำกัด (19 แปลง)
12. บริษัท อาร์ พี อาร์ คอนซัลติ้ง แอนด์ เทรดิง จำกัด (4 แปลง)
13. บริษัท กำแพงแสน คอมเมอร์เชียล จำกัด (1 แปลง)
14. บริษัท ธนาสารท จำกัด (24 แปลง)
15. หจก. ลองเทมเทรดิง จำกัด (3 แปลง)
16. บริษัท พี.ดับบลิว.เค. เอลิท เพอร์เฟกชัน กรู๊ป จำกัด (1 แปลง)

ป้อนพืชอินเข้า EL

จากความพึงพอใจที่ EU มีต่อการดำเนินงานภายใต้ระบบ EL ของประเทศไทย EU ได้แจ้งในการประชุมครั้งนี้ว่าได้ตรวจพบศัตรูพืชติดไปกับผลผลิตทางการเกษตรชนิดอื่นในปริมาณมาก DG-SANGO จึงได้ขอความร่วมมือให้ประเทศไทยดูแลปัญหานี้ พร้อมทั้งแนะนำให้นำพืชเหล่านั้นเข้าสู่ระบบ EL ซึ่งประเทศไทยกำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้

นอกจากศัตรูพืชที่มีปริมาณลดลงแล้ว ยังพบว่าปัญหาเกี่ยวกับสารพิษตกค้างและจุลินทรีย์ลดลงอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ส่งผลให้ EU พอใจกับการดำเนินงานดังกล่าวเป็นอย่างมาก ซึ่งทาง EU จะขอติดตามผลต่อไป 2 - 3 เดือน และขอให้คณะผู้ประเมินจาก The Food and Veterinary Office หรือ FVO ตรวจสอบระบบของประเทศไทยอีกครั้ง หากสถานการณ์ยังคงเป็นเช่นนี้ประกอบกับผลการตรวจสอบเป็นที่น่าพอใจ DG-SANGO จะพิจารณาลดระดับการตรวจสอบพืชผักจากประเทศไทยลง

ทั้งหมดนี้ ทุกภาคส่วนควรร่วมมือกันผลักดันกระบวนการส่งออกให้เข้าสู่ภาวะการณปกติ ดูแลการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปให้มีมาตรฐานเช่นนี้ต่อไป อีกไม่นานประเทศไทยจะต้องได้รับข่าวดีอย่างแน่นอน

โรโซเบียม

เพิ่มผลผลิตให้พืชตระกูลถั่ว

ใครที่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเศรษฐกิจอยู่ คงรู้จัก ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียม กันดีอยู่แล้ว แต่ถ้าหากเกษตรกรท่านอื่นสนใจที่จะเปลี่ยนมาปลูกถั่วเศรษฐกิจเป็นอาชีพหลัก หรือต้องการปลูกเป็นพืชหลังนา ไม่ควรพลาดจากโรโซเบียม...ฉบับนี้ขอแนะนำประโยชน์ของปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียม ให้ทุกท่านได้ทราบกัน

ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียม มีส่วนประกอบที่สำคัญคือแบคทีเรียสกุลโรโซเบียม ที่เมื่ออาศัยอยู่ในดินจะเข้าไปสร้างรากปมที่รากพืชตระกูลถั่ว พร้อมทั้งช่วยตรึงไนโตรเจน โดยจะเจริญอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันกับพืชตระกูลถั่ว คือต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์จากการอยู่ร่วมกัน

พืชตระกูลถั่วจะให้แหล่งคาร์บอนหรือแหล่งพลังงานแก่โรโซเบียม ส่วนโรโซเบียมให้สารประกอบอินทรีย์ในโตรเจนแก่พืชตระกูลถั่ว ซึ่งสิ่งมีชีวิตทั้งสองอยู่ร่วมกันที่ปมบริเวณรากของถั่ว ปมถั่วเปรียบเสมือนโรงงานผลิตปุ๋ยในโตรเจนแบบชีวภาพ และโรโซเบียมจะเข้าสู่รากถั่วเฉพาะกับพืชถั่วที่มีความเหมาะสมเท่านั้น

กรมวิชาการเกษตรได้ดำเนินการผลิตปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมชนิดผง ซึ่งเกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ง่าย ๆ เพียงแค่นำเมล็ดถั่วที่ต้องการปลูกใส่ภาชนะ จากนั้นใส่สารเหนียว เช่น น้ำมันพืช คลุกเคล้าให้

ทั่วเมล็ดถั่ว แล้วใส่ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียม 1 ถุง คลุกกับเมล็ดที่เคล้าด้วยสารเหนียวแล้วเบา ๆ ให้เมล็ดถั่วติดปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมทั่วทั้งเมล็ด จึงนำเมล็ดถั่วไปปลูกในดินที่มีความชื้นเหมาะสมแล้วกลบ

เกษตรกรควรเลือกใช้ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมให้ตรงกับชนิดพืชตระกูลถั่วที่ต้องการปลูก ในส่วนของการเก็บรักษานั้นควรเก็บไว้ในที่ร่ม มีอากาศถ่ายเท หรือเก็บไว้ในตู้เย็นอุณหภูมิ 4 - 10 องศาเซลเซียส แต่สำหรับเมล็ดที่คลุกปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมแล้วจะต้องใช้ให้หมดในทันที

ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมชนิดผง บรรจุ 200 กรัมต่อถุง ใช้สำหรับพื้นที่ปลูก 1 ไร่ ราคาจำหน่าย 20 บาท/ถุง

ปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมช่วยทำให้ผลผลิตพืชตระกูลถั่วมีปริมาณที่เพิ่มขึ้น มีคุณภาพที่สูงขึ้น ทั้งยังช่วยลดและทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีในโตรเจนได้มากกว่า 50% มีราคาถูกจึงช่วยลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรได้ สอดคล้องกับสโลแกนที่ว่า **"ปุ๋ยชีวภาพมีคุณค่า พัฒนาผลผลิต ช่วยลดมลพิษ พืชดีความยากจน"**

เกษตรกรที่สนใจปุ๋ยชีวภาพโรโซเบียมชนิดเม็ด สามารถสั่งซื้อโดยตรงได้ที่ กลุ่มงานวิจัยจุลินทรีย์ดิน กลุ่มวิจัยปฐพีวิทยา (ตึกโรโซเบียม) สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร โทรศัพท์ 0-2579-7522-3

ข้อมูล : สำนักวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

พบกันใหม่ฉบับหน้า
บรรณาธิการ

E-mail: haripoonchai@hotmail.com

ผลใบ ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- วัตถุประสงค์ ✿ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- ✿ เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัยและนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- ✿ เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : จิรากร โกศัยเสวี โสภิตา เหมาคม พรหมนีย์ วิชชาชู

บรรณาธิการ : ประภาส ทรงหงษา
 กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภูฏ อุดมพร สุขคุศร์
 พนารัตน์ เสรีทวีกุล จินตน์กานต์ งามสุทธา
 ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไร่แดง ชูชาติ อุทาสกุล
 บันทึกข้อมูล : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์ อภรณ์ ด้ายทรัพย์
 จัดส่ง : พรทิพย์ นามคำ
 สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 109
 โทรศัพท์ : 0-2561-2825, 0-2940-6864 โทรสาร : 0-2579-4406
 พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ โทรศัพท์ : 0-2282-6033-4
 www.aroonprinting.com